

Анонимизиран текст

Превод

C-645/20 - 1

Дело C-645/20

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

1 декември 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Cour de cassation (Франция)

Дата на акта за преюдициално запитване:

18 ноември 2020 г.

Касатори:

V A

Z A

Ответник:

TP

[...]

РЕШЕНИЕ НА COUR DE CASSATION, PREMIÈRE CHAMBRE CIVILE
[КАСАЦИОНЕН СЪД, ПЪРВО ГРАЖДАНСКО ОТДЕЛЕНИЕ]

от 18 ноември 2020 г.

1°/VA [...] [лични данни]

2°/ZA [...] [лични данни]

подават касационна жалба № Y 19-15.438 срещу решението, постановено на 21 февруари 2019 г. от Cour d'appel de Versailles (Апелативен съд Версай) (14-ти състав), по делото срещу TP [...] [лични данни], ответник в касационното производство.

В подкрепа на жалбата си касаторите изтъкват единственото касационно основание, приложено към настоящото решение.

[...]

[...] [ориг. 2] [...]

[...]

[съображения, свързани с производството и съдебния състав]

Факти и производство

- 1 Съгласно обжалваното съдебно решение [...] ХА, френски гражданин, е починал във Франция [...], като оставя за наследници съпругата си ТР и трите си деца, родени от предходен брак — YA, ZA и VA (сънаследниците А).
- 2 Сънаследниците А подават до председателя на Tribunal de grande instance (Окръжен съд), действащ като съдия по обезпечителното производство, молба срещу ТР, с която искат да бъде назначен управител на наследството, като твърдят, че френските съдилища са компетентни на основание член 4 от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство, като твърдят, че обичайното местопребиваване на ХА към момента на смъртта му е било във Франция.
- 3 Тъй като YA е починал [...], брат му и сестра му заявяват, че действат и в качеството на негови правоприменници.

Разглеждане на основанието

По първите три части от основанието, приложено по-долу

- 4 Съгласно член 1014, алинея 2 от Code de procédure civile (Граждански процесуален кодекс) не следва да се постановява нарочно мотивирано решение по оплаквания, които очевидно не могат да бъдат основание за касация.

По четвъртата част от основанието

Изложение на основанието

- 5 Сънаследниците А оспорват решението, с което се приема, че френските съдилища не са компетентни да се произнесат по въпроси, свързани с масата на наследството на ХА и по искането за назначаване на управител [ориг. 3] на наследството, при положение че: „когато обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта му не е в държава членка, съдилищата на държавата членка по местонахождение на активите на наследственото имущество са въпреки това компетентни, при условията на евентуалност, да се произнесат относно масата на наследството, доколкото починалият е бил неин гражданин към момента на смъртта си; че тези разпоредби от Регламент № 650/2012 от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство са императивни и съдът трябва да ги прилага служебно; че в случая е безспорно, че ХА е имал френско гражданство и е притежавал имущество, намиращо се във Франция, поради което Cour d'appel (Апелативният съд) е трябвало да провери субсидиарната си компетентност; като се е въздържал да направи това, Cour d'appel (Апелативният съд) е нарушил член 10 от Регламент № 650/2012 от 4 юли 2012 г.“

Отговор на Съда

- 6 Съгласно член 10, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство, по който Обединеното кралство не е страна, когато обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта му не е в държава членка, съдилищата на държавата членка по местонахождение на активите на наследственото имущество са въпреки това компетентни да се произнесат относно наследството като цяло, доколкото починалият е бил неин гражданин към момента на смъртта си.
- 7 Сънаследниците А не са се позовали на тази разпоредба пред Cour d'appel de Versailles (Апелативен съд Версай), който, след като е приел, че обичайното местопребиваване на починалия е било в Обединеното кралство, е постановил, че съгласно член 4 от Регламента френският съд не е компетентен да се произнесе по въпроси, свързани с наследственото му имущество, и да назначи управител на наследството.
- 8 Следователно трябва да се установи дали Cour d'appel (Апелативният съд), който е констатирал, че ХА е бил с френско гражданство и е притежавал

имущество във Франция, е бил длъжен да приложи служебно нормите относно субсидиарната си компетентност, предвидена в член 10 от Регламента.

- 9 Макар член 15 от Регламента да предвижда, че когато съд на държава членка бъде сезиран относно наследствен въпрос, който не попада в неговата компетентност по силата на този регламент, той се обявява служебно за некомпетентен, в него не се уточнява дали не трябва преди това съдът да провери дали са налице условията, обуславящи не само общата му (член 4), но и субсидиарната му компетентност (членове 10 и 11) **[ориг. 4]**. Регламентът не уточнява дали субсидиарната компетентност е факултативна.
- 10 В подкрепа на становището, че съдът има задължение да провери служебно своята компетентност на основание член 10, когато към момента на смъртта си починалият не е имал обичайно местопребиваване в държава членка, следва да се отбележи, че Регламент (ЕС) № 650/2012 предвижда цялостна система за уреждане на всички международни спорове за компетентност във връзка с дела във връзка с наследство, заведени пред съдилищата на държавите членки, и следователно замества всички решения, които те са прилагали дотогава. Той въвежда система от правила за разрешаване на споровете за компетентност, които съдилищата на държавите членки трябва да прилагат служебно, след като спорът е от материалноправната област, предмет на Регламента. Целта на предвидената в член 10 от него субсидиарна компетентност обаче е да се установят приложимите критерии за компетентност, когато няма съд в държава членка, който да е компетентен с оглед на основното правило, предвидено в член 4. Следователно би било нелогично — след като служебно са разгледали прилагането на Регламента, за да се произнесат по спор за компетентност — съдилищата да могат да отхвърлят компетентността си в полза на съда на трета държава единствено на основание член 4, без да е необходимо да проверяват предварително субсидиарната си компетентност на основание член 10. Напротив, би било по-логично сезираните съдилища да са длъжни да проверят, включително служебно, всички възможни критерии за компетентност, след като никоя юрисдикция на друга държава членка не е компетентна. Ето защо не трябва да се разграничава задължението на съдилищата да проверяват служебно компетентността си в зависимост от това дали тя се основава на член 4 или на член 10.
- 11 При все това правилото по член 10, което в Регламента се определя като субсидиарно, води до дерогиране на принципа за единство на съдебната и законодателната компетентност, който стои в основата на Регламента, в съображение 23 от който се изтъква необходимостта „да се гарантира правилното правораздаване в Съюза и да се осигури реален критерий на привързване между наследството и държавата членка, в която се упражнява компетентността“, тъй като когато съдът на държавата, в която починалият не е имал обичайно местопребиваване, обявява, че е компетентен на

основание член 10, той все пак ще трябва да приложи правото на държавата на обичайно местопребиваване на починалия, освен когато от всички обстоятелства по случая е видно, че към момента на смъртта си починалият е бил явно по-тясно свързан с друга държава (член 21 от Регламента) или изрично е избрал правото на друга държава (член 22). Ето защо е трудно да се приеме, че правило за компетентност, квалифицирано като субсидиарно, което дерогира общите принципи, послужили за основание на Регламента, непременно трябва да бъде взето предвид от съдилищата, дори ако страните не се позовават на него. Освен това, като се има предвид, че макар в член 15 Регламентът изрично да предвижда задължение за съда, който не е компетентен, да се обяви служебно за некомпетентен, той не предвижда никаква равностойна разпоредба за случаите, в които е компетентен. Нищо [ориг. 5] в Регламента не позволява да се приеме, че съдът на държава членка, сезиран на основание член 4, трябва служебно да проверява дали е компетентен въз основа на друга норма, и по-специално на основание член 10, който предвижда само субсидиарна компетентност. Тази асиметрия се обяснява с факта, че целта на правилото по член 15 е да се улесни признаването и изпълнението на решения, постановени от съд, който е приел, че е компетентен, и да се избегне възможността впоследствие да се оспори компетентността на този съд пред юрисдикция в друга държава членка. Накрая, по смисъла на Регламента правилата за наследяване са от категорията на правата, с които носителят им може да се разпорежда, тъй като този акт дава възможност на страните да уговорят компетентността в споразумение за избор на съд (член 5), и предвижда възможността даден съд да се обяви за компетентен само въз основа на явяване (член 9). Следователно би било нелогично съдът да е длъжен да извърши преценка на субсидиарен критерий за компетентност, на който страните не са имали намерение да се позоват.

- 12 Налице е основателно съмнение относно отговора, който може да се даде на този въпрос и който е определящ за решаването на спора, който Cour de cassation (Касационен съд) трябва да разреши.
- 13 Поради това следва да се отправи преюдициално запитване до Съда на ЕС на основание член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз и производството да бъде спряно до произнасянето на Съда по преюдициалното запитване.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ Cour de cassation (Касационен съд):

ОТПРАВЯ до Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли разпоредбите на член 10, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско

удостоверение за наследство да се тълкуват в смисъл, че когато към момента на смъртта обичайното местопребиваване на починалия не е в държава членка, съдът на държава членка, в която не е било обичайното местопребиваване на починалия, установи, че той е бил гражданин на тази държава членка и е притежавал в нея имущество, е длъжен да провери служебно субсидиарната си компетентност, предвидена в тази разпоредба?“.

[...] **[ориг. 6]**

[...]

[...] [съображения, свързани с производството] **[ориг. 7]**

[...]

Основание, представено от [...] SA и ZA.

[...]

[ориг. 8]

[...]

[...] **[ориг. 9]** [...]

[...]

[...] **[ориг. 10]** [...]

[...]

[...] **[ориг. 11]**

[...]

[...] **[ориг. 12]** [...]

[...]

[...] **[ориг. 13]** [...]

[...]

[възпроизвеждане на мотивите с предимно фактически характер на обжалваното съдебно решение, въз основа на които Cour d'appel (Апелативният съд) е приел, че не е доказано, че ХА е решил да премести обичайното си местопребиваване във Франция, и че следователно френските съдилища не са компетентни да се произнесат по въпроси, свързани с цялото наследствено имущество на ХА и по искането за назначаване на управител на наследството].

[...]

[...] **[ориг. 14]** [...]

[...]

[посочване на първите три части от основанието, отхвърлени в точка 4 от акта за преюдициално запитване].

[...]

[посочване на четвъртата част от основанието, възпроизведена в кавички в точка 5 от акта за преюдициално запитване и озаглавена „Изложение на основанието“].

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ